

Architect Henk Brakel kijkt terug

## Het Raadhuis: een baken van de tijd

Al een kwart eeuw lang is het raadhuis in Hoofddorp een opvallend markeringspunt in de jonge gemeente Haarlemmermeer. Met welke opdracht is de architect destijds aan de slag gegaan? Welke verwijzingen zijn in het gebouw verwerkt? En welke ideeën vonden gestalte in het interieur? Deel één van een driedelige serie: het gebouw.

'Conceptie is een beter woord dan creatie. In het begin komt er geen tekening aan te pas. Het ontwerp is in mijn hoofd ontstaan, terwijl ik op mijn rug lag, met mijn ogen dicht.'

Architect Henk Brakel van het vermaarde architectenbureau Brakel & Buma kijkt, inmiddels gepensioneerd, nog altijd met een gevoel van grote verbondenheid terug op het ontstaan van het raadhuis.

Hij was als supervisor van de nieuwbouwplannen rondom Hoofddorp geen onbekende voor de gemeente. Vereerd was hij evengoed, toen hij in 1975 de opdracht kreeg voor het ontwerp van het raadhuis. 'Zo'n opdracht', zegt hij, 'is niet in twee zinnen samen te vatten. Het Programma van eisen is al een boek op zichzelf. Daarin staat hoeveel kantoorruimte er moet komen, hoe groot de trouwzaal moet zijn, welke publieksfuncties het gebouw krijgt, enzovoort.'

Tussen Henk Brakel en de commissie die het project begeleidde bestond vanaf het begin overeenstemming. 'Het gebouw is gebouwd om flexibel te zijn en ruimte te geven aan ontwikkeling. We wisten dat de gemeente zou gaan groeien, we wisten alleen niet hoe en hoe snel. Daarom maakten we units die je aan elkaar kon rijgen. De gedachte was: of de ketting nou lang is of kort, het aanzien moet aanvaardbaar zijn.'

'Het masterplan ging uit van tachtigduizend inwoners. Maar toen rond 1990 de laatste fase klaarkwam, werd net de honderdduizendste ingeschreven. Sommige units zouden twee lagen hoog zijn, andere meer. Ze zijn nu allemaal even hoog gemaakt om het volume te vergroten. Overmaat of niet, ruimtes lopen vol, dat is een wet van Meden en Perzen. Soms lukt het om ver vooruit te kijken, soms zie je iers over het hoofd.'

### Amsterdams peil

'Toen we begonnen', zegt Brakel, 'was er geen duidelijke stedelijke structuur. Er was wel een soort forum in de vorm van het plein. Dat

heb ik gebruikt. De raadzaal is rond omdat daar een belangrijk deel van de democratische besluitvorming plaatsvindt. Hij is transparant, omdat iedereen van de besluiten kennis moet kunnen nemen. De raadzaal staat ook technisch los van het gebouw, het komt naar het volk, het forum toe.'

Als het om subtiele symboliek gaat: wie bekend is met de oorsprong van de polder, zou aan de buitenkant van de raadzaal elementen uit het gemeaal van Cruquius kunnen herkennen. En er is nog iets. Al ontwerpend ontdekte Brakel dat de raadzaal praktisch op het niveau van het Nieuw Amsterdams Peil lag. Hij besloot dit exact aan te houden. Brakel: 'Dat zei ik tegen de burgemeester. Die zei: 'Ik vind het best, als je maar weet dat wij niet op Amsterdams peil discussiëren.'

Cees Brandjes is de opvolger van Brakel in het inmiddels herdoopte bureau. Dit bureau, Klous + Brandjes, bouwt nu alweer jarenlang verder op het gedachtegoed van Buma & Brakel bij veranderingen in het raadhuis. 'Henk', zegt Brandjes, 'heeft via het poldergemeaal en het waterpeil een relatie gelegd met de relatief jonge geschiedenis van de gemeente. Ik denk dat het belangrijk is dat inwoners weten dat hun gemeentehuis dit soort karakteristieken in zich draagt. Tradities binden, de geschiedenis stimuleert je als individu je verbonden te voelen met de ontwikkelingen.'

### Afleeftbaar

Brandjes, die zich al vergaapte aan het werk van Brakel toen hij nog in korte broek liep, roemt de vooruitziende blik van zijn voorganger. 'Henk wist dat de hal pas veel later op maat zou zijn en dat het kunstwerk dan zou gaan knellen. Hij wist ook dat de betonsteen die toen in de mode was, zou vervuilen en heeft daarom voor de traditionele rode baksteen gekozen.'

Het gebouw, vindt Brandjes, is een goede, duurzame representant van de architectuur uit de jaren zeventig, tachtig. 'In die tijd ontstond het idee om grote gebouwen op te



delen in een reeks kleinere gebouwen, zodat je als je buiten staat kunt zeggen: daar zit ik, dat is mijn plekje. Dat is in het raadhuis goed gelukt.'

Brakel: 'Een gebouw moet ook afleesbaar zijn. Zó, dat je het snel kunt herkennen. Net zoals een kerk om te bidden en een school om te leren, moet een villa aan het strand een 'zeeig' huis zijn, daar moet je de zee in herkennen.' Wat Henk Brakel het moeilijkste vond? 'Dat weet ik niet. Maar net als je als schrijver een writers block kunt krijgen, kun je als architect ook vastlopen. Dan moet je terug naar het punt waarop je nog niet vastgelopen was, en vanuit dat punt moet je weer verder. Het is een geestelijke bezigheid.'